

Samen tegen knolcyperus

© FOTO'S: PVL

Knolcyperus (*Cyperus esculentus*) is een erg competitief, reproductief en bovendien ook lastig te bestrijden invasief overblijvend onkruid. Sinds zijn accidentele introductie, zowat veertig jaar geleden, is dit onkruid gestaag in opmars in Vlaanderen. Het pas gestarte Vlaio-project 'Geïntegreerde aanpak van knolcyperus' wil een antwoord geven op vragen en potentiële oplossingen aanbieden aan de praktijk.

Sander Palmans, PVL Bocholt

Tot voor 2016 was knolcyperus een quarantaine-onkruid met meldingsplicht ten aanzien van het FAVV. Sinds 2016 is er geen meldingsplicht meer maar wel een verplichte bestrijding. Een aantal aspecten zijn opgenomen in de IPM-checklist, met als voornaamste de bestrijdingsplicht, een verbod op het telen van wortel-, knol- en bolgewassen en een melding van het probleemonkruid bij het ter beschikking stellen van het perceel voor seizoenpacht. Men stelt vast dat het probleem meestal wordt verzwegen, omdat het net een hypotheek kan leggen op de mogelijk te telen gewassen. Dit speelt ook mee bij de

mogelijkheden tot seizoenpacht. Ondertussen neemt de verspreiding van het onkruid verder toe en is er nood aan effectieve bestrijdingsstrategieën en aan maatregelen die de verspreiding matigen.

Allen samen naar oplossingen

Om het probleem aan te pakken, is in april het Vlaio-project 'Geïntegreerde aanpak van knolcyperus' gestart. De doelstelling van het project is een antwoord te geven op vragen en potentiële oplossingen aan te bieden aan de praktijk. Met betrekking tot knolcyperus bestaan er nog tal van vragen rond de vermeerdering, verspreiding en effec-

tieve bestrijding van het onkruid. Gebeurt de voornaamste reproductie en verspreiding via knollen of spelen ook zaden een rol? Welke geïntegreerde beheersingssystemen laten toe om de knollenvoorraad in de bouwvoor snel te verlagen? In welke mate doden bladherbiciden moederknollen en reeds gevormde nieuwe knollen? Hoe kunnen we de werking en/of systemiciteit van bladherbiciden verbeteren via onze keuze van spuitvolume en behandelingstijdstip? Zijn alle klonen en zaailingen van knolcyperus even gevoelig voor bodem- en bladherbiciden? In welke mate spelen dieren of menselijke activiteiten een rol in de verspreiding? Zijn er ook effectieve innovatieve bestrijdingsmethoden? Het project richt zich tot alle land- en tuinbouwers en afnemers, en bij uitbreiding ook de volledige agroketen – voorlichters, loonsproeiers, toelevering, loonwerkers ... inbegrepen. Immers, indien men niet voldoende aan de slag gaat met de preventieve maatregelen kan in principe elk veld

Zonder preventieve maatregelen kan elk veld worden besmet.

van om het even welke teler worden besmet. Ook afnemers kunnen worden geconfronteerd met dit onkruid, waarbij bepaalde velden niet meer kunnen worden geoogst. Zelfs niet-land- en tuinbouwsectoren die in contact komen met knolcyperus (beheerders van waterwegen, onverharde terreinen, wegen en dergelijke) hebben baat bij dit project.

Proefplaatsen gezocht

Om op te volgen welke geïntegreerde beheersingssystemen toelaten om de knollenvoorraad in de bodem te verlagen, zijn de projectmedewerkers op zoek naar 50 proefvlakken (15 x 15 meter). Die kunnen gedurende minimaal drie jaar bemonsterd worden ter bepaling van de knollenvoorraad in de bouwvoor. Deze proefvakken worden ruimtelijk gebiedsdekkend neergelegd, zodat alle Vlaamse regio's aan bod komen in lijn met de verspreiding van knolcyperus.

Kandidaat-proefpercelen moeten

voldoen aan enkele specifieke voorwaarden:

- Beheerd worden door een **gemotiveerde landbouwer** die al zijn relevante teelthandelingen wil registreren (bodembewerkingen, zaaitijdstippen, herbicidetoepassingen ...);
- Het perceel bevat **minstens één uniforme dense infectiehaard** (met hoge dichtheid) met een minimumgrootte van 15 x 15 meter;
- De eigenaar/gebruiker laat **periodieke bemonstering** van de bodem toe op het proefvlak (zonder teeltshade aan te brengen).

Op basis van de aangeboden proefvlakken zullen de projectpartners een keuze maken om zo goed mogelijk wetenschappelijk gegronde besluiten te kunnen nemen. Daarvoor is het belangrijk dat er verschillende categorieën van percelen aan bod komen. We houden daarvoor rekening met een aantal parameters:

Competitie. In snel dekkende competitieve gewassen kan knolcyperus mogelijk onderdrukt worden (bijvoorbeeld: grassen en granen);

Type bodembewerking. Het type van bodembewerking kan de effectiviteit van bestrijdingsmaatregelen beïnvloeden (dieper gelegen versus minder

diepgelegen knollen);

Aard curatieve onkruidbestrijding.

Chemisch, mechanisch of combinaties van beide;

Bodemtextuur. De bodemtextuur beïnvloedt de effectiviteit van bestrijdingsmethoden, knolverdeling ...;

Teeltrotatie. In bepaalde rotaties zijn de mogelijkheden voor bestrijding groter dan in andere.

Indien je een (deel van een) perceel hebt dat in aanmerking komt, en je bent geïnteresseerd om hieraan mee te werken, dan kan je contact opnemen met Gert Van de Ven (Hooibeekhoeve), gert.vandeven@provincieantwerpen.be (voor de provincie Antwerpen) of met Shana Clercx (PVL), shana.clercx@pvl-bocholt.be, 0496 39 71 79 (voor de provincies Limburg en Vlaams-Brabant). In Oost-Vlaanderen kan je terecht bij Joos Latré (HoGent) via joos.latre@hogent.be en in West-Vlaanderen bij Danny Callens (Inagro) via danny.callens@inagro.be. Er zal vertrouwelijk worden omgesprongen met je gegevens. ■

Dit project loopt met de steun van het Agentschap Innoveren & Ondernemen en met medewerking van Boerenbond.

Er bestaat ondertussen een enorme variatie. Het project wil bekijken of alle klonen en zaailingen van knolcyperus even gevoelig zijn voor bodem- en bladherbiciden.

In de loop van een seizoen kan een klein plantje zich enorm uitbreiden met ondergrondse uitlopers en nieuwgevormde knolletjes.